

Stanovisko k umístění sochy Anděla od Ak. sochaře Bořivoje Raka u kaple Jména Panny Marie v Kamenných Žehrovicích

Ústřední prostor (náves) obce Kamenné Žehrovice ovládá architektonicky zdařilá kaple Jména Panny Marie, která byla nově postavená v roce 2008 na místě starší zbořené svatyně, z níž byly použity některé stavební prvky do kaple nové, symbolizující tak kontinuitu existence kaple na tomto místě. Žehrovická náves prodělala v průběhu staletí mnoho proměn, stejně jako obytná stavení jí lemující, z nichž pouze malá část má památkovou hodnotu. Nejstarší památkou na návsi je výtvarně kvalitní barokní socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1726, zhotovená ze žehrovického pískovce. Místa kam byl žehrovický pískovec dovážen na stavby a sochy pak připomínají na návsi desky z umělého kamene (sic!) s uvedením lokalit, což nepovažuji z hlediska volby materiálu i z hlediska výtvarné zpracování za příliš zdařilý počín. Dominantu kaple má doplnit socha anděla od akademického sochaře Bořivoje Raka. Idea této sochy vychází ze sousoší Zvěstování, které sochař zhotovil pro mariánské poutní místo Mariánská Týnice. Námět sochy pro Kamenné Žehrovice dobře souzní se zasvěcením kaple Jménu Panny Marie, neboť to byl anděl (posel), který Panně Marii zvěstoval zázračné početí Spasitele. Panna Maria je také vzývána v litaniích jako Královna andělů (Regina angelorum). Námět sochy Anděla významově koresponduje i s námětem sochy sv. Jana Nepomuckého, neboť je často zobrazován s námětem Anděla utěšitele, jak je tomu například na oltáři v kostele sv. Voršily v Praze. Symbolická byla i volba materiálu sochy anděla, a to ze žehrovického pískovce, připomínající hlubokou tradici místa a souznící i s materiálem sochy sv. Jana Nepomuckého a základových kamenů kaple. O výtvarné kvalitě díla není pochyb, neboť akademický sochař Bořivoj Rak patří k našim předním výtvarníkům. Také umístění sochy, které bylo vybráno po konzultaci se zastupiteli obce, považuji za velice vhodné, neboť respektuje jen rozměr půdorysu zbořené kaple. Není tedy postavena do autentických základů starší kaple. Proporce sochy jsou v harmonickém souladu s proporcemi kaple.

Jsem přesvědčen, že socha anděla přispěje k oživení a produchovníení ústředního prostoru obce Kamenné Žehrovice.

Prof. PhDr. Ing. Jan Royt, PhD. DSc.
Ústav pro dějiny umění FFUK v Praze

V Praze, dne 20. března 2023